

Reversering av vedtak om et ekstra år i grunnskolen

Utdanningsdirektoratet svarer Fylkesmannen i Troms og Finnmark på spørsmål om reversering av vedtak om et ekstra år i grunnskolen.

TOLKNINGSUTTALELSE | 25.06.2019

Gjelder

- Opplæringslova - § 2-1 Rett og plikt til grunnskoleopplæring

Viser til spørsmål om reversering av vedtak om et ekstra år i grunnskolen, datert 30.04.2019.

Hva saken gjelder

Dere skriver at spørsmålet gjelder en elev som kom til kommunen for noen år siden. Eleven fikk innvilget et ekstra år i grunnskolen, slik at han fikk begynne på et lavere trinn enn det alderen skulle tilsi. Både kommunen og foreldrene var enige om at dette var formålstjenlig. Foreldrene til eleven ønsker nå at eleven skal flyttes til det trinnet han skulle gått på ut fra sin alder. Spørsmålet fra dere er om kommunen må fatte nytt vedtak i saken, eller om foreldrene kan kreve at eleven plasseres på aldersriktig trinn fordi et ekstra år i grunnskolen ikke er en plikt. Vi kan ikke vurdere den konkrete saken, men vil svare på generelt grunnlag.

Hva sier regelverket

Det følger av opplæringsloven (oppl.) § 2-1 tredje ledd at «Grunnskoleopplæringen skal til vanleg ta til det kalenderåret barnet fyller 6 år.» I brev til Oslo kommune datert 21.09.2001, skriver

Kunnskapsdepartementet: «Elever i opplæringspliktig alder som kommer til Norge skal som hovedregel plasseres på det klassetrinnet som deres registrerte alder i Norge tilsier.» (1)

Det går frem av forarbeidene til oppl. § 2-1 fjerde ledd at en kommune kan velge å la en elev gå et ekstra år i grunnskolen dersom det er formålstjenlig i den konkrete saken. (2) Kunnskapsdepartementet skriver i brevet datert 21.09.2001 at dette for eksempel kan innebære at «en elev som skulle begynt på 4. klassetrinn begynner på et lavere klassetrinn.» Kunnskapsdepartementet viser videre til kommunen også kan frita en elev fra opplæringsplikten.

Det følger av oppl. § 2-1 fjerde ledd at rett og plikt til grunnskoleopplæring varer til eleven har fullført det tiende skoleåret. Dersom en elev eller foreldrene til en elev ønsker at eleven skal hoppe over et trinn, må de søke om fritak fra opplæringsplikten, jf. oppl. § 2-1 fjerde ledd andre punktum. For å få innvilget fritak, kreves det sakkyndig vurdering, vedtak fra skoleeier og samtykke fra foreldrene. I forarbeidene er det presisert at «Fritak etter andre punktum skal berre givast i heilt spesielle unntakstilfelle, først og fremst der det er urimeleg overfor eleven å gjennomføre opplæringsplikta.» (3)

Vår vurdering

Når en elev har fått innvilget en søknad om å starte på et lavere trinn enn alderen skulle tilsi, og eleven har startet med opplæringen, er det dette som regnes som elevens opplæringsløp. Vi mener at samtykke fra foreldre knytter seg til å få innvilget rett til å begynne på et annet trinn enn det som er utgangspunktet etter opplæringsloven, og at samtykke ikke kan trekkes etter at løpet er påbegynt. Slik tilbaketrekking av samtykke vil medføre at eleven hopper over et trinn og mister deler av opplæringen.

Dersom en elev eller foreldrene til en elev ønsker at eleven skal hoppe over et trinn, må de søke om fritak fra opplæringsplikten, jf. oppl. § 2-1 fjerde ledd andre punktum. Eleven eller foreldrene kan søke om at eleven blir fritatt fra opplæring på det trinnet eleven går på, slik at eleven får begynne på trinnet over. Kommunen må da behandle søknaden etter reglene for fritak i oppl. § 2-1 fjerde ledd og forvaltningslovens saksbehandlingsregler.

Vår referanse: 2019/4871

1) Brev fra Kunnskapsdepartementet til Oslo kommune, «Om klasseplassering – minoritetsspråkelige barn i opplæringspliktig alder», datert 21.09.2001

2) Ot. Prp. Nr. 46 (97-98) punkt 31 merknader til § 2-1 fjerde ledd

3) Ot. Prp. Nr. 46 (97-98) punkt 31 merknader til § 2-1 fjerde ledd